

2006 р. - Рік свт. Петра (Могили)

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади
церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині

Люблин

№ 3 (40)

Березень 2006 р.

www.chresto-vozd.harazd.net

Радісно восприймімо, вірнії, богонатхнений заповіт Посту. Як раніше ніневітiani, як блудниці і митарі, що слухали Івана, котрий проповідував покаєння, стриманістю приготуймося до Причастя, поданого Самим Владикою на Сіоні.

Очистімо себе сльозами перед цим божественним омовінням. Помолімося, щоб побачити сповнення Пасхи істинного об'явлення. Приготуймо себе до поклоніння Хресту і Воскресінню Христа Бога Нашого. Не посором і не позбав нас надії нашої, Чоловіколюбче!

Стихира на вечірні Сирного вівторка

Хроніка нашого буття (38)

- 4 лютого суботню Вечірню служив у Христо-Воздвиженській церкві о. митр. прот. Володимир Ходак. Наступного дня, у Неділю про Закхея, Божественну Літургію поруч о. Володимира служили також душпастир української православної громади Люблина о. прот. Мирослав Вишневецький та о. Миколай Банковський. Цього дня пополудні у Христо-Воздвиженській церкві вперше в її історії було совершено Тайнство Вінчання, яке прийняли двоє мешканців Православного Будинку Соціальної Допомоги: Анатолій та Веслава Массальські.

- Суботню Вечірню 11 лютого служив у нашому храмі о. Володимир. 12 лютого, у Неділю про Митаря і Фарисея, випало також свято Собору Трьох Святителів: Василя Великого, Григорія Богослова й Івана Золотоустого. Святочну Божественну Літургію служили о. Володимир та о. Миколай. Після Літургії відбулася традиційна зустріч при чаю.

- У вівторок 14 лютого зібралися ми у храмі на Великий Вечірні напередодні свята Стрітіння Господнього. Вечірню совершив о. Мирослав, а на литію вийшли усі священики, що служать

у нашому храмі. На кінець богослужіння було урочисто освячено свічки. У сам день свята Стрітіння Господа нашого Ісуса Христа святочні богослужіння служили також усі наші священики. Після Третього і Шостого часів, які читала Ірина Кметь, відбувся чин Освячення свічок, а згодом почалася празнична Божественна Літургія, під час якої люди стояли із засвіченими свічками.

- 18 лютого суботню Вечірню служив о. Мирослав. 19 лютого, у Неділю про Блудного Сина, Божественну Літургію служили всі наші священики. Після служби відбулася зустріч при чаю, на якій про *Підготовчі неділі до Великого посту* говорив душпастир української православної громади Люблина о. прот. М. Вишневецький. (Ширше про зустріч на стор. 4.)

- У суботу 25 лютого Вечірню в нашому храмі служив о. Мирослав. У Неділю про Страшний Суд, інакше - м'ясопусну, що випала 26 лютого, Божественну Літургію служили о.о. Володимир та Миколай. Після Літургії відбулася зустріч при чаю.

Хронікар

**3 нагоди 17 річниці архиєрейської хіротонії
Його Високопреосвященства Високопреосвященнішого Авеля,
Архиєпископа Люблинського і Холмського,
щиро вітаємо нашого Архипастира із цим святом.**

Ваше Високопреосвященство! У цей особливий день бажаємо Вам усіх духовних благ та багато сил у праці для Святого Православ'я у Господньому Винограднику.

На многії літа, Владико!

Іс полла еті Деспота!

*ДУШПАСТИР
ТА УКРАЇНЬСКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ЛЮБЛИНА*

Запрошуємо на **інтернет-сторінку Христо-Воздвиженської церкви та української православної громади Люблина:**

www.chresto-vozd.harazd.net

На веб-сайті знайдете інформацію про нашу церкву і громаду, історію Православ'я в Люблині, фотоальбом про життя громади, інтернетну версію «Православного Голосу Люблина», посилання на цікаві православні та українські сторінки, Галерею свт. Петра (Могили), актуальну програму богослужінь у нашому храмі.

Сторінками Тереспільського фестивалю

28-29 січня цього року у Тересполі відбувся XI Міжнародний фестиваль Східнослов'янських коляд. Визначним це свято стало й для нашої громади, адже разом з 25 парафіяльними професійними хоровими колективами з різних країн світу (Польщі, України, Білорусії, Німеччини) учасником святкового концерту став вокальний гурт церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього у Люблині – тріо «Палінодія». Варто зазначити, що для нещодавно утвореного співочого колективу це був перший виступ поза межами Люблина. А, як відомо, усе, що відбувається з людиною вперше, надовго залишається у її пам'яті. Запамяталася нам приємна та творчо сприятлива атмосфера фестивалю, цікаві пісенні виступи учасників, дружнє взаємне підбадьорювання артистів, вітання один одного після концерту. Не лише довготривалі та гучні оплески глядачів після кожної з п'яти

колядок-щедрівок, що прозвучали у виконанні «Палінодії», свідчили про успішне випробування голосистими люблинцями сцени у Тересполі. Про злагожденість триголосого співу та й загалом про високий рівень майстерності виконання різдвяних піснеспівів висловлювались і представники журі конкурсу, зокрема, А. Боублей, диригент хору кафедрального храму Люблина.

Вдалих виступ палінодівців на фестивалі, ніби успішно складений іспит, не лише приніс море задоволення як самим учасникам, так і глядачам концерту, а й став ще однією важливою сходинкою, вщерть списаною цікавими враженнями та набутим досвідом сторінкою у творчій біографії колективу. Про 28 січня 2006 року не дозволить забути гурту диплом учасника фестивалю та ікона Пресвятої Трійці, подаровані «Палінодії» на згадку про цей день.

Ірина Кметь

Запрошуємо на

Шевченківські святкування,

організовані українською православною громадою Люблина.

Пам'ять Тараса Шевченка наша громада відзначатиме

у неділю 19 березня 2006 року.

Після Божественної Літургії (початок о 9 год.)

у Христо-Воздвиженській церкві

буде відслужена

урочиста панахида за душу раба Божого Тараса.

Потім у залі біля церкви відбудеться **Шевченківське свято**, у програмі якого:

- доповідь відомого українця родом із Південного Підляшшя д-ра Василя Назарука (Варшава) *Релігійний вимір поезії Тараса Шевченка*,
- поетично-музична програма за мотивами поеми Т. Шевченка *Марія* у виконанні співочого гурту Христо-Воздвиженської церкви «Палінодія» та українських студентів і докторантів з Люблина.

Підготовчі неділі до Великого посту

19 лютого, у Неділю про Блудного Сина, після Божественної Літургії відбулася при Хресто-Воздвиженській церкві перша після Різдвяного періоду зустріч при чаю, на якій була виголошена доповідь. Цього разу темою зустрічі були *Підготовчі неділі до Великого посту*, а говорив про них душпастир української православної громади Люблина о. прот. Мирослав Вишневський.

На початку зустрічі, ще перед доповіддю, відбулася мила подія. Слухачі Європейського колегіуму польських і українських університетів, котрі живуть у гуртожитку при вул. Лангевича, передали на руки нашого душпастиря ковчиг до вітваря як дар для Хресто-Воздвиженської церкви, куплений за їхні пожертви. Ця жертва для храму була подякою за душпастирський візит о. Мирослава в їхньому гуртожитку наприкінці січня.

Свою доповідь о. Мирослав почав від глибокого пояснення, для чого потрібний людині піст, наголосив, що він є поверненням людини до союзу з Богом. Далі наш душпастир представив шлях, який вказує нам Церква для підготовки до Великого посту. Наголосив, що першим кроком є бажання побачити Спасителя (Неділя про Закхя), потім – щира молитва-розмова з Богом

(Неділя про митаря і фарисея), далі – бажання повернення до «дому Батька» (Неділя про Блудного сина). Отець Мирослав підкреслив, що за тиждень перед початком посту Церква нагадує нам про Страшний суд, а на порозі посту – в Неділю Прощення – про потребу підійти до ближнього і просити прощення.

На зустрічі Г. Купріянович запропонував також український переклад знаменитої книжки о. протопресвітера Олександра Шемана *Великий піст*, виданий минулого року Центром православної книги у Києві. Книжку можна було придбати на зустрічі.

Зустріч викликала зацікавлення і живу реакцію кількадесяти її учасників різного віку. В дискусії заторкнуто різні питання, звернено, зокрема, увагу на специфіку саме православного розуміння посту.

І. Л.

Збірка на нові облачення до нашого храму

Наша Хресто-Воздвиженська церква діє вже понад три роки, проте для нормального літургійного життя потрібні ще в церкві деякі речі. Нещодавно, напередодні нашого престольного свята Воздвиження Чесного Хреста Господнього, з'явилися в нашому храмі **нові гарні червоні облачення на аналої, тетрапод і престол**, які були придбані за наші пожертви (список жертводавців був поміщений у «ПГЛ» № 12(37)/2005).

Звертаємося до всіх вірних нашого храму з закликом про чергові пожертви, котрі дозволять профінансувати замовлення нових червоних облачень, яких ще бракує: зараз аналої покриті лише спереду, немає також нового облачення на панахиднику. Відтак **потрібні ще повні облачення на аналої, на панахидник та жертвник. Пожертви можна вплачувати біля свічок, священнику або церковному старості**. Список жертводавців буде поміщений у наступних випусках нашого бюлетеня. Надіємося, що спільним зусиллям нашої громади прикрасимо наш храм.

Душпастир та Церковний комітет
Хресто-Воздвиженської церкви

**Отцю протоієрею
Мирославу Вишневському,**
священнику церкви
Воздвиження Чесного Хреста Господнього
- храму української православної громади Люблина,
в День іменин
(11 березня / 26 лютого за ст. ст.)

Спасибі Вам, Отче

*Схилився в молитві священник і просить у Бога
Достойно і праведно службу Господню вести,
Щоб Бог допоміг і підтримав у кожному слові
До нашого серця любов і добро донести.*

*А ми із надією дивимось у Ваші очі
І прагнемо з Вами дорогою правди іти.
Бо Ви для нас, Отче, як вогник у темряві ночі,
Для нас Ваше слово – ковточок живої води.*

*І лине із уст Ваших слава Всевишньому Богу,
І радість велика наповнює наші серця.
Царице Небесна, зішли нам свою допомогу,
Щоби освятилося вірою кожне життя.*

*Христове навчання – правдива життєва основа,
Що житиме вічно усі покоління й віки.
Спасибі Вам, Отче, за мудре і добрее слово.
Від нього міліють всі наші щоденні гріхи.*

*Хай милість Господню дарує прийдешня днина,
І кожен Ваш крок охоронить молитва свята.
Хай буде рівненькою Ваша терниста стежина,
Хай Бог посилає Вам щедрі та довгі літа.*

Світлана Бакун

Люблин 2006

У нашій єпархії

Старовинна церква Успіння Пресвятої Богородиці в Щебрешині знову православною

Найстаріша православна церква на території Холмщини – храм Успіння Пресвятої Богородиці в Щебрешині – повернулася в руки Православної Церкви. 8 лютого 2006 р. Державна скарбниця РП повернула храм у власність Православної Церкви на основі угоди поміж Повітовим староством у Замості та Люблинсько-Холмською православною єпархією. Угоду укладено в результаті праць Регуляційної комісії до справ Польської Автокефальної Православної Церкви, яка покликана на основі однієї зі змін до закону про відношення держави до Православної Церкви. Завданням комісії є вирішувати майнові проблеми у відносинах між польською державою та Православною Церквою, до її складу входять представники як уряду Польщі, так і Православної Церкви.

Церква Успіння Пресвятої Богородиці в Щебрешині була побудована в XVI ст., проте споруджена вона на місці ранішого храму щонайменше з XII-XIII ст., тобто, з княжих часів, що підтвердили проведені нещодавно археологічні розкопки. Щебрешин – це одне із найстарших поселень на Холмщині, існувало тут ранньосередньовічне городище, згодом – саме у XIII

ст. – став він городом, а водночас важливим православним центром і осідком намісника-протопопа. Теперішній храм побудований у другій половині XVI ст., мабуть, біля 1560 р. із фундації роду Гурків, які були власниками Щебрешина, а за віросповіданням – кальвіністами. Історія церкви була досить бурхливою: була вона не тільки православним храмом, але – як

Презентація «Православного Голосу Люблина» № 40

Уже понад три роки видається при нашій Хресто-Воздвиженській церкві бюлетень української православної громади Люблина – «Православний Голос Люблина». Це видання стало інтегральним і постійним елементом нашого церковного життя. На початку березня з'явився вже сороковий, ювілейний номер нашого бюлетеня.

З цієї нагоди хотіли б ми провести в колі нашої громади розмову про наш часопис. Із такою метою відбудеться

презентація ювілейного сорокового номеру «Православного Голосу Люблина».

На презентацію запрошуємо **5 березня 2006 р.**, у Неділю сиропусну, **після Літургії** в Хресто-Воздвиженській церкві.

Відразу після презентації подамося на Вечірню Великого посту і Чин прощення провин до кафедральної церкви Преображення Господнього при вул. Руській.

говорить традиція – також і кальвінською кірхою, чи уніатською церквою. За минулі століття багатократно була перебудовувана.

До 1915 р. церква була діючим православним храмом. Проте після біженства (1915) православних залишилося тут небагато і, за переписом населення 1921 р., в Щебрешині було вже лише 103 православних мешканців. На початку 20-х років ХХ ст. церква була перейнята в управління польською державою і протягом останніх кількох десятиріч років не служила як храм для молитви. У березні 1970 р. церкву було офіційно вписано у державний список пам'яток архітектури (*rejestr zabytków*) – як аргументовано в офіційному рішенні про це – *jako rzadki przykład szesnastowiecznej murywanej budowli cerkiewnej z zachowanym autentycznym detalem architektonicznym, stanowiącej dzięki usytuowaniu na wzniesieniu charakterystyczny akcent w panoramie miasta*.

Останні роки церква була власністю Державної скарбниці у володінні Повітового староства у Замості. У 80-ті та 90-ті роки ХХ ст. у церкві та поруч неї проведено археологічні розкопки, які підтвердили старовинність храму. Були також проведені

реставраційні роботи та ремонт церкви. В останні тижні минулого року, коли храм – поруч інших пам'яток архітектури – було виставлено на продаж, про нього активно писала люблінська преса. Після пресової кампанії церкву не продано, а повернено Православній Церкві.

Щебрешинська церква розташована в самому центрі міста – біля Ринку, на пагорбі. Вона оточена залишками старовинного кладовища. Храм мурований, споруджений із вапняного каміння, лише обрамування вікон і дверей із цегли. Храм має довжину майже 25 м, а ширину 10 м (в найширшому місці майже 16 м), висота центральної частини храму – 17 м, а вівтаря – 12 м. На стінах храму під час ремонту було відкрито цікавий іконопис. На жаль, не збереглося внутрішнє оснащення церкви.

Церква Успіння Пресвятої Богородиці в Щебрешині знаходиться в адміністрації православної парафії св. Миколая в Замості. Це зараз не лише найстарша православна церква Холмщини, але також найстаріший на території сучасної Польщі православний храм, що перебуває у володінні Православної Церкви.

Григорій Купріянович

Редакційна зустріч «Православного Голосу Люблина»

Видання сорокового номеру «Православного Голосу Люблина» спонукає до пошуків створення можливостей, щоб відігравав він ще більшу роль у житті нашої спільноти. Буде це можливим, коли до його творення включиться ще більша кількість вірних нашої церкви. З такою метою – залучити до творення нашого бюлетеня більше, ніж досі, вірних нашого храму – організовується редакційна зустріч «Православного Голосу Люблина». Її метою буде створити можливість включитися, а бажаним – стати постійними співпрацівниками і співредакторами часопису.

Можливості співучасті в творенні «ПГЛ» різноманітні. Це не лише писання статей і дописів до часопису, але також редагування текстів, вишукування відповідних інформацій та ілюстрацій, підготовка дизайну часопису, переписування текстів, участь у технічному редагуванні та розмноженні, врешті, участь у розповсюдженні часопису і розміщення його в інтернет-мережі.

Редакційна зустріч «ПГЛ», яка буде продовженням розмови, започаткованої на презентації сорокового номеру часопису 5 березня,

відбудеться при Хресто-Воздвиженській церкві

у суботу 11 березня після Вечірні (поч. служби о 17 год.).

Всіх вірних нашої церкви, які бажать приєднатися до творення «ПГЛ» чи стати співпрацівниками часопису, сердечно запрошуємо на зустріч.

Тарас Шевченко

МАРІЯ

Все упованіє моє
На тебе, мій пресвітлий раю,
На милосердіє твоє,
Все упованіє моє
На тебе, Мати, возлагаю.
Святая сило всіх святих!
Пренепорочная, благая!
Молюся, плачу і ридаю:
Возри, Пречистая, на їх,
Отих окрадених, сліпих
Невольників. Подай їм силу
Твого мученика Сина,
Щоб хрест-кайдани донесли
До самого, самого краю.
Достойно петая! благаю!
Царице неба і землі!
Вонми їх стону і пошли
Благий кінець, о Всеблагая!
А я, незлобний, воспою,
Як процвітуть убогі села,
Псалмом і тихим і веселим
Святу доленьку твою.
А нині плач, і скорб, і сльози
Душі убогої — убогій
Остатню лепту подаю.

У Йосипа, у тесляра
Чи бондаря того святого,
Марія в наймичках росла.
Рідня була. Отож, небога,
Уже чимала піднялась,
Росла собі та виростала
І на порі Марія стала...
Рожевим квітом розцвіла
В убогі й і чужій хатині,
В святому тихому раю.
Тесляр на наймичку свою,
Неначе на свою дитину,
Теслу, було, і струг покине
Та й дивиться; і час мине,
А він і оком не мигне
І думає: — Ані родини,
Ані хатиночки нема!
Одна-однісінька!..
(...)

Увечері, мов зоря тая,
Марія з гаю вихожає
Заквітчана. Фавор-гора,
Неначе з злата-серебра,

Далеко, високо сіяє,
Аж сліпить. Підняла
На той Фавор свої святії
Очиці кроткії Марія
Та й усміхнулась. (...)

І не втомилась. Вигляда
Старий, сумуючи, під тином,
Давненько вже свою дитину.
Зустрів її і привітав,
І тихо мовив: — Де ти в Бога
Загаялась, моя небого?
Ходімо в кушу, опочий
Та повечеряємо вкупі
З веселим гостем молодим:
Ходімо, доненько. — Який?
Який се гость? — Із Назарета
Зайшов у нас підночувать.
І каже: — Божа благодать
На ветхую Єлисавету
Учора рано пролилась.
Учора, каже, привела
Дитину-сина. А Захарій
Старий нарек його Іваном...
(...)

До сходу сонця, рано-рано,
У Віфлємі на майдані
Зійшовся люд і шепотить,
Що щось непевне з людьми буде
Во Іудеї. Гомонить
І тихне люд. — О люди! люди! —
Чабан якийсь біжить, кричить. —
Пророчество Ієремія,
Ісаїя збулось! збулось!
У нас, у пастирей, Мєсія
Родився вчора! — Загуло
У Віфлємі па майдані:
— Мєсія! Ісус! Осанна!
І люд розходивсь. (...)

Марія навіть не ховалась
З своїм младенцем. Слава вам,
Убогим людям, чабанам.
Що привітали, заховали
І нам спасителя спасли
Од Ірода. Нагодували,
І напоїли, і дали
Кожух і свиту на дорогу,
І, небораки, додали

Ослицю дійну. І небогу
З її дитяточком малим
І посадили й провели
Вночі тайними манівцями
На шлях Мемфіський. А мітла,
Мітла огненна світила,
Неначе сонце, і дивилась
На ту ослицю, що несла
В Єгипет кроткою Марію
І народженого Месю.
Якби де на світі хоть раз
Цариця сіла на ослицю,
То слава б стала про царицю
І про велику ослицю
По всьому світу. (...)

Дитяточко собі росло,
З Івасем удовенком гралось.
Уже чимале підросло.
Якось вони собі гуляли
Удвох на улиці, знайшли
Дві палички та й понесли
Додому матерям на дрова.
Звичайні діточки! Ідуть
І веселенькі і здорові,
Аж любо глянуть, як ідуть!
Отож воно, мале, взяло
Другую паличку у Івася, —
Івась у коники ігрався, —
Зробило хрестик та й несло
Додому, бачте, показати,
Що й він уміє майструвати.
Марія ще за ворітьми
Дітей зустріла, і зомліла,
І трупом пала, як узріла
Той хрестик-шибеничку. — Злий!
Недобрий чоловік, лихий
Навчив тебе, моя дитино,
Зробиць оце! Покинь! Покинь! —
А він, маленький, неповинний,
Святу шибеничку кинув
І заривав, і пролились
Ще в перший раз младенчі сльози
На лоно матерне. Небозі
Ніби полегшало. (...)

Та мати дивиться і плаче
Тихенько-тихо: ангел снить,
То щоб його-то не збудить.
Та й не догледіла. Неначе
Окропу капля, як огонь,
На його впала, і воно
Прокинулось. Швиденько сльози
Марія втерла, сміючись;

Щоб він не бачив. І небозі
Не довелося одурить
Малого сина. Подивилось
І заривало. (...)

Іван пішов собі в пустиню,
А твій між люди. А за ним,
За Сином праведним своїм,
І ти пішла. В старій хатині
В чужій покинула його,
Святого Йосипа свого!
Пішла тинятись попідтинню,
Аж поки, поки не дійшла
Аж до Голгофи. Бо за сином
Свята мати всюди йшла,
Його слова, його діла
Всі чула й бачила, і мліла,
І мовчки трепетно раділа,
На сина дивлячись. (...)

Поніс лукавим правди слово.
Не вняли слову! Розп'яли!
Як розпинать його вели,
Ти на розпутті стояла
З малими дітьми. (...)

Розп'ялась
Твоя єдина дитина!
А ти, спочинувши під тином,
У Назарет отой пішла!
(...)
І ти, як палець той, осталась
Одна-однісінька! Такий
Талан твій латаний, небого!
Брати його, ученики,
Нетверді, душеубогі,
Катам на муку не дались, —
Сховались, потім розійшлись.
І ти їх мусила збирати...
Отож вони якось зійшлись
Вночі круг тебе сумувати.
І ти, велика в женах!
І їх унініє, і страх
Розвіяла, мов ту полову,
Своїм святим огненным словом!
Ти дух святий свій пронесла
В їх душі вбогії! Хвала!
І похвала тобі, Маріє!
Мужі воспрянули святії,
По всьому світу розійшлись.
І іменем твого сина,
Твоєї скорбної дитини,
Любов і правду рознесли
По всьому світу. (...)

& Видавничі новинки

«Церковний Календар 2006 рік»

Цьогорічне видання «Церковного Календаря 2006 рік», окрім звичної частини, церковного календаря і богослужбових вказівок на 2006 р., містить численні змістовні публікації. Розпочинають «Календар...» *Роздуми над Новим Роком* Високопреосвященнішого Адама, архієпископа Перемиського і Новосанчівського. У цьому короткому тексті архієрей аналізує події року, що минув, ділиться своїми роздумами над сучасністю і дає настанови вірним на Новий рік.

Інша частина календаря, як вже згадувалося, – церковний календар, що складається зі *Скороченого календаря на 2006 рік* (містить вказівки на відповідні церковні свята) з загальними поясненнями, описами постів. Детальний церковний календар наповнений світлинами, що ілюструють церковне життя єпархії. Закінчують календарну частину книги *Пасхалія* (до 2015 р.), а також *Богослужбові уставні вказівки на 2006 р.* (подані за старим стилем).

У другій частині календаря зібрані статті, присвячені історії єпархії та видатним

постатям Церкви і народу. Дві перші статті – результат дослідження відомого історика В. Пуцка: *Нові знахідки творів християнського середньовічного мистецтва у Києві та Церковне начиння у давньому Києві*. Обидві статті присвячені науковому опрацюванню і популяризації археологічних знахідок на території Києва з останніх років. Автор досліджує одну з найменш вивчених сторінок українського сакрального мистецтва. Про *Люміноване Євангеліє з кінця XVI ст. в колекції Музею Народної Архітектури в Сяноці* написав статтю

«Церковний календар 2006 рік»

– у кожній українській православній родині

З початком Нового року традиційно з'явився друком «Церковний календар 2006 рік». Це унікальне українське православне видання в Польщі.

Календар традиційно відкриває **календарна частина**, де подані всі церковні свята й імена святих на кожен день року та літургійні читання. Дуже вартісним і цікавим є обширний **історично-богословський відділ**. Знаходимо у ньому, зокрема, цікаві розвідки на богословські теми, статті з церковного мистецтва, історії Церкви, довідки про визначних українських вчених. Окрему частину складають **матеріали з життя і сьогодення нашої Церкви**.

Календар має понад 260 сторінок! Він стане цінним збагаченням Вашої бібліотеки.

«Церковний Календар 2006 рік» можна придбати також у нашій церкві. Ціна лише 25 зл.

Р. Біскупський. Заслужують на увагу статті ігумена Уйковицького монастиря о. Афанасія. В одній з них, *Монастирі Перемисько-Самбірсько-Сяніцької єпархії*, автор (не професійний історик) зібрав дані про 83 монастирі на території єпархії. Іншу статтю ігумен присвятив короткій історії свого монастиря – *Десятиліття служіння Свято-Кирило-Мефодіївського монастиря в Уйковичах в юрисдикції Православної Церкви в Польщі*. Спогадами про батьківщину поділився з читачами переселений на Україну лемко Х. Мороко-Довгалюк у статті *Все залишилося там, де щовечора заходить сонце...* Про минуле і сучасне Лемківщини роздумує у своїй статті *Слідами лемків* І. Красовський. Важливе місце у дослідженні цього автора займає критика однойменної зі згаданою статтею книги професора Р. Рейнфуса *Слідами лемків* (1990).

Низку біографічних статей у «Церковному календарі...» розпочинає стаття О. Колянчука *Павло Запорізьський vel Запорожський, Запорожченко* про маляра емігранта з України. О. Орач – автор статей: *Архидиєкон Феофан Прокопович, Богом любимий пастир і різносторонній діяч* (про святителя київського митрополита Петра Могилу) і *Володимир Гнатюк* (про відомого українського етнографа і фольклориста). Цікавою та пізнавальною є стаття В. Харка про Михайла Грушевського; про видатного композитора, поета і перекладача Петра Ніщинського написав дослідження А. С. Заслужує на увагу розвідка О. Лукича про багатогранного вченого

І. Свенціцького. Про першоєрарха Православної Церкви в Польщі написав статтю *До 130-ліття з Дня Народження митрополита Діонісія о. Ю. Феленчак*.

В календарі вміщені також дослідження о. М. Бендзи *Християнізація польських земель* та стаття про полемічний твір XVII ст. *Пересторога з 1606 р.* (автор – А. В.). Важливими є статті П. Трохановського *Минає 80 літ від повернення Лемківщини на Православ'я і Торжество не ювілейне, але не принагідне* (про роковини прославлення священномученика Максима Горлицького).

Важливе місце у цьогорічному «Календарі...» займає поезія О. Лукича, П. Куліша, В. Самійленка, митрополита Іларіона (Огієнка), О. К. В. Криценка. Закінчує календар хроніка *Події у Перемисько-Новосанчівській Єпархії протягом 2005 року*, яку написав послушник Маркіян, а також інформація про адреси парафій Перемисько-Новосанчівської Єпархії.

Різноманіття тем, які репрезентують статті у збірнику, свідчить про надзвичайно широке коло читачів, для яких адресоване це видання. Безмірність цікавих думок, що наповнюють «Церковний Календар...», стане корисним джерелом не лише для вірних Перемисько-Новосанчівської єпархії, а й для всіх, хто коли-небудь візьме до рук цю книгу.

Андрій Павлишин

«Церковний Календар 2006 рік». / Ред. колегія. – Видання Перемисько-Новосанчівської єпархії. – [Сянік 2006]. – 264 с.

 <p>ORTHPHOTO</p>	<p>ORTHPHOTO - інтернетівський сервіс, присвячений православному християнству у фотографіях. Шукайте за адресою: www.orthphoto.net</p>
--	--

Щаслива
є та душа,
яка сама себе
судить.

Святитель Петро (Могिला)

Григорій Купріянович

Посвячення люблинської Спасо-Преображенської церкви митрополитом Петром (Могилою)

Цей весняний день у тридцять роки XVII ст. увійшов у історію православної спільноти Люблина як епохальна подія. Після років заходів та будови люблинська православна церква дочекалася освячення, відтак успіхом закінчилися багаторічні заходи люблинського церковного братства про право православних мати свій храм у Люблині. Символічним визнанням ролі люблинського братства, значення місцевої православної спільноти та її стійкості у благочестії був факт, що освячення нового храму здійснив особисто предстоятель Православної Церкви у Речі Посполитій, митрополит київський, га-

лицький і всієї Русі Петро (Могिला).

В основному історичному джерелі, що стосується цієї події – записці, яку при нагоді ремонту церкви у 1839 р. знайдено в одній із ікон, читаємо: *Благотолучне царствующу королю польскому Владиславу четвертому і освятися благодатію всесвятиго і животворящаго Духа ясне превелебним і преосвященним отцем і Господином Петром Могилою православним Архиепископом Київским, Галицким і всія Русі, екзархом святого Апостольскаго Трона Константинопольскаго, Архимандритом печерским Київским.*

Погляньмо на історичний контекст цих подій. За одним із переказів у 1587 р. згоріла в Любліні стара дерев'яна церква і вже в 1588 р. започатковано будову нового храму. Не знаємо, якою була дальша доля цієї будови, чи її взагалі тоді започатковано. Знаємо, що чергова пожежа зруйнувала місто і церкву у 1607 р. Цього ж року відбулася в Любліні закладка православного храму і започатковано будову нової, вже мурованої, церкви. Мабуть, незважаючи на підтримку, яку давали люблінській православній громаді українські князі, будівництво зустріло численні перепони. Безперечно, виникали вони також і з того, що був це період після Берестейської унії (1596), і становище Православної Церкви було в Речі Посполитій дуже важким, адже вона не визнавалася королем і діяла напівлегально.

Новий храм, котрого будову закінчено, мабуть, на початку 30-х років XVII ст., був на ті часи великим досягненням. Проте,

в існуючій обстановці проблемою було отримання згоди на освячення нововспорудженого храму як православного. Стало це можливим щойно після згоди новообраного польського короля Владислава IV на відновлення юридичного статусу Православної Церкви у Речі Посполитій, повернення їй частини прав, утрачених у результаті Бе-

рестейської унії, та відновлення легальної (з точки зору держави) православної ієрархії, що відбулося в 1632-1633 рр. Новим і визнаним вже королем митрополитом київським став тоді дотеперішній Києво-Печерський архимандрит Петро (Могила).

Досі у цій статті не згадано дати освячення люблінської Спасо-Преображенської церкви. Це не випадково, оскільки це питання не до кінця вирішене. Хоча переважно дослідники приймають, що освячення люблінської церкви відбулося 1633 р. (також зараз у всіх путівниках і книжках вказується саме цей рік), проте деякі дослідники вже в XIX ст. висловлювали певні сумніви стосовно цього питання.

Звідки ж ці сумніви? Вони є результатом того, що у цитованому вже історичному джерелі, котре повідомляє нас про посвячення люблінської церкви, невеликі фрагменти тексту були пошкоджені, а серед них, на жаль, ті, де був вказаний рік посвячення. Проте збереглися в документі день і місяць цієї події – звідти знаємо, що церква була посвячена 5 березня за юліанським календарем, тобто, за григоріанським календарем – 15 березня.

Дослідник XIX ст. Арсеній Лонгінов вважав, що посвячення люблінської церкви відбулося в 1633 р. На його думку, саме тоді, зразу після видачі 11 березня 1633 р. на коронаційному соймі королем Владиславом IV привілегії для люблінського братства, у якій король визнавав права православних мешканців Люблина зберігати свою

віру та традицію, архимандрит Петро (Могила) мав податися зі Львова до Люблина і 15 березня звершити освячення люблинського храму.

Інший дослідник, Стефан Голубев, автор найавторитетнішої біографії свт. Петра (Могили), вважав, своєю чергою, що це не могло відбутися цього – 1633 – року, але дещо пізніше. Про це може засвідчувати те, що в цитованому документі святитель Петро названий уже архієпископом, а у березні 1633 р. архимандрит Петро (Могила), хоч був уже обраний митрополитом, проте ще не прийняв архиєрейської хіротонії (відбулося це у квітні 1633 р. у Львові).

Відтак не маємо певності, котрого точно року відбулося посвячення люблинської Спасо-Преображенської церкви святителем Петром (Могилою). Проте не викликає сумніву, що саме його десниця освячувала цей храм, і відбулося це в березні в половині 30-х років XVII ст.

Посвячення люблинської Спасо-Преображенської церкви святителем Петром (Могилою) є ключовою і знаковою подією, яка пов'язує його постать із містом Люблином, проте це не єдиний факт, який зв'язує його з нашим містом. Адже упродовж чергових кільканадцяти років був він первоієрар-

хом Київської православної митрополії, у склад якої входила також і люблинська церква. Бурхлива і важка історія та значення люблинського православного храму і громади у цей період спричинилися до того, що була вона відомою і стала предметом уваги самого митрополита (можливо, також тому, що саме ним була освячена). За результатами останніх досліджень одного із визначних львівських істориків Володимира Александровича, також і раніше можна шукати зв'язків майбутнього ієрарха з Люблином, оскільки у 20-ті роки XVII ст. в Люблині перебувала, імовірно, певний час його близька сім'я, а можливо, побував тут і він сам.

Варто також згадати, що в Спасо-Преображенській церкві в кіоті на північній стіні храму знаходиться особлива, датована XVII ст., ікона Богородиці з київськими подвижниками – преп. Антонієм і Феодосієм Печерськими. На думку одного з дослідників, не можна виключити, що ікона знаходиться в храмі з часу його висвячення, а може була подарована храму святителем Петром саме з цієї нагоди. Звичайно, це лише гіпотеза.

Ці та багато інших питань, що стосуються історії Православ'я в Люблині, вимагають ще подальших кропітких досліджень. Можливо, результати цих досліджень відкриють нам нові, захоплюючі сторінки історії люблинської Спасо-Преображенської церкви.

Григорій Купріянович

Шукайте за адресою:

www.cerkiew.pl

Неділя Хрестопоклонна

Кондак

Не ктому пламенное
оружіє хранит врат
едемских,
на тия бо найде
преславний союз: древо
крестное; смертноє жало
і адова побіда прогнася,
предстал бо еси, Спасе мой,
вопія сущим во аді:

внидіте паки в рай.
Вогненна зброя вже
не стереже врат Едему,
бо вони знайшли преславний
союз із хресним деревом;
смертне жало
і адова перемога знищені,
бо Ти з'явився, Спасе мій,
промовивши тим, що у аді:
увійліть знову до раю.

Свята Євангелія від Марка

Сказав Господь: Хто хоче йти за Мною, нехай одречеться від себе і візьме хрест свій та йде за Мною. Бо хто хоче зберегти свою душу, той згубить її, а хто згубить душу свою ради Мене і Євангелія, той збереже її. Бо що то pomoже людині, коли він цілий світ пригорне до себе, а душу свою занастить? Або який викуп дасть чоловік за душу свою? Бо хто посоромиться Мене і Моїх слів між родом цим прелюбодійним і грішним, того і Син Людський посоромиться, як прийде у славі Отця Свого з Ангелами святими. І сказав їм: істинно кажу вам: є деякі між присутніми тут, що не дізнають смерти, поки побачать Царство Боже, що прийшло у силі.

Мк. 8,34-9,1 (37 зач.)

Пожертву на видання цього номеру бюлетеня «Православний Голос Люблина»
склав Григорій Купріянович.

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині
Душпастир церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього: о. прот. Мирослав Вишневський.
Редактор бюлетеня: Григорій Купріянович.
Адреса: Cerkiew Podwyższenia Krzyża Pańskiego, ul. Dolińskiego 1, 20-127 Lublin, тел. 4444160.
E-mail: chresto-vozd@cerkiew.pl Internet: <http://www.chresto-vozd.harazd.net>

Програма богослужінь у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього - храмі української православної громади м. Люблина березень 2006 р.

У період Великого посту частина богослужінь буде спільними для всієї парафії. Відтак деякі богослужіння служитимуться лише у кафедральній Спасо-Преображенській церкві при вул. Руській (при кожному богослужінні позначено у дужках, де воно служитиметься).

4 березня, субота

17⁰⁰ Вечірня (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

5 березня, Неділя Прощення (сиропусна)

9⁰⁰ Божественна Літургія (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

після Літургії зустріч при чаю

11³⁰ Вечірня Великого Посту (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

6 березня, понеділок. Початок Великого Посту

17⁰⁰ Повечір'я та Великий Канон св. Андрія Крит. (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

7 березня, вівторок

17⁰⁰ Повечір'я та Великий Канон св. Андрія Крит. (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

8 березня, середа

17⁰⁰ Повечір'я та Великий Канон св. Андрія Крит. (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

9 березня, четвер

17⁰⁰ Повечір'я та Великий Канон св. Андрія Крит. (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

10 березня, п'ятниця

9⁰⁰ Літургія Ранішосвячених Дарів (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

11 березня, субота

17⁰⁰ Вечірня (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

12 березня, Перша Неділя Великого Посту. Торжество Православ'я

9⁰⁰ Божественна Літургія свт. Василя Великого (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

Молебень Неділі Православ'я (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

після Літургії зустріч при чаю

17⁰⁰ Вечірня та I Пасія (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

17 березня, п'ятниця

17⁰⁰ Літургія Ранішосвячених Дарів (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

18 березня, субота

17⁰⁰ Вечірня (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

19 березня, Друга Неділя Великого Посту. Пам'ять свт. Григорія Палами

9⁰⁰ Божественна Літургія свт. Василя Великого (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

Панахида за душу Тараса Шевченка (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

після Літургії Шевченківське свято української православної громади Люблина

17⁰⁰ Вечірня та II Пасія (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

24 березня, п'ятниця

17⁰⁰ Літургія Ранішосвячених Дарів (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

25 березня, субота

17⁰⁰ Вечірня з виносом Хреста (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

26 березня, Третя Неділя Великого Посту. Хрестопоклонна

9⁰⁰ Божественна Літургія свт. Василя Великого (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)

після Літургії зустріч при чаю

17⁰⁰ Акафіст Чесному і Животворящому Хресту Господньому (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

31 березня, п'ятниця

17⁰⁰ Літургія Ранішосвячених Дарів (ХРЕСТО-ВОЗДВИЖЕНСЬКА ЦЕРКВА)